

Gunvor Christensen & Vibeke Jakobsen

En dekomponering af forskelle i sigtelsesrisiko mellem unge i og uden for udsatte boligområder

Der er en højere forekomst af sigtelser blandt unge i udsatte boligområder sammenlignet med unge uden for de udsatte boligområder. I artiklen analyserer vi, om der er forskel på, hvilke risikofaktorer der gør sig gældende for unge i og uden for udsatte boligområder i forhold til at få en sigtelse. På baggrund af en regressionsanalyse konkluderer vi, at risikofaktorer for, at unge får en sigtelse er de samme, uanset om de bor i eller uden for et udsat boligområde. Ved hjælp af en dekomponeringsanalyse finder vi, at en højere forekomst af unge med sigtelser i udsatte boligområder især skyldes en sammensætningseffekt, givet at der er en overrepræsentation af unge med etniske minoritetsbaggrund samt af forældre med færre socioøkonomiske ressourcer. Den højere forekomst af sigtelser blandt unge i udsatte boligområder hænger således primært sammen med en større koncentration af social udsathed i de udsatte boligområder end uden for de udsatte boligområder.

Nøgleord: udsatte boligområder, kriminalitet, regressionsanalyse, dekomponeringsanalyse.

Indledning

Forskellige studier (Christensen et al., 2019b; Madsen et al., 2015) har dokumenteret en højere forekomst af kriminalitet i de dele af den almene sektor, som vi forskningsmæssigt ofte referer til som udsatte boligområder – altså boligområder med en særlig koncentration af borgere i udsatte positioner. Kriminalitet kan ses som udtryk for en lovovertrædende adfærd (Michael & Adler, 1933) og udtryk for en adfærd, der afviger fra samfundets normer og værdier, og som udfordrer den samfundsmæssige sammenhængskraft, tryghed og trivsel. Derfor påkalder forekomsten af kriminalitet sig en samfundsmæssig opmærksomhed rettet mod at løse og håndtere kriminalitetsproblemer i samfundet.

Det er forskningsmæssigt interessant at undersøge, hvorfor der findes en højere forekomst af kriminalitet i de udsatte boligområder. Skyldes det sammensætningen af mennesker, altså at mennesker, der har en forholdsvis stor tilbøjelighed til at begå kriminalitet, uanset hvor de bor, er koncentreret i udsatte boligområder, eller skyldes det, at der netop er en koncentration af personer, der begår kriminalitet, og at det at bo koncentreret sammen med andre, der begår kriminalitet, øger omfanget af kriminalitet som hver enkelt begår; det vil sige negative områdeeffekter?

Fra politisk side forekommer der ikke at være så meget tvivl om, hvad der er på spil, når vi ser denne højere forekomst af kriminalitet. Eksempelvis udtaler boligminister Kaare Dybvad i Berlingske 20. september 2019: »Vi kan skabe boligområder med en mere blandet beboersammensætning, og det kan være første skridt på vejen til, at færre går ind på en kriminel løbebane.« (Berlingske, 2019). Det er en udtalelse, der er i tråd med en række forskellige politiske aftaler som »Parallelsamfunds aftalen« fra 2018, »Den nationale strategi for øget politiindsats i de 23 særlig udsatte boligområder« fra 2018 og »Blandede boligområder næste skridt i kampen mod parallelsamfund« fra 2021, der er indgået med henblik på at komme problemramte boligområder til livs samt forebygge, at unge begår kriminalitet. Boligpolitisk er der lavet en sammenkædning af koncentration af udsatte boligområder og kriminalitet, hvor kriminalitet udgør en af fem indikatorer i Indenrigs- og Boligministeriets opgørelser af om et alment boligområde er et omdannelsesområde (tidl. hård ghetto), parallelsamfund (tidl. ghetto), udsat boligområde eller et forebyggelsesområde.¹ Kriminalitet betragtes således både som en selvstændig årsag, der skaber udsatte boligområder, og som en afledt effekt af den sammensætning af beboere, der er i udsatte boligområder.

Den politiske løsning på, at kriminalitet er med til at skabe udsatte boligområder, er at ændre i beboersammensætningen, jf. fx Parallelsamfunds aftalen. Når beboersammensætningen bliver mere balanceret; det vil sige, at et boligområde på de fem indikatorer (uddannelse, beskæftigelse, indkomst, kriminalitet og herkomst) ligger under de politiske definerede grænsevær-

Gunvor Christensen

Projektchef,
ph.d. i sociologi
VIVE – Det Nationale
Forsknings- og Analyse-
center for Velfærd

E-mail:
guc@vive.dk

Vibeke Jakobsen

Seniorforsker,
ph.d. i økonomi
VIVE – Det Nationale
Forsknings- og Analyse-
center for Velfærd

E-mail:
vij@vive.dk

dier, er boligområdet defineret som mere balanceret og den sociale udsathed, der kendetegner de udsatte boligområder, vil være fortyndet og spredt ud over resten af boligmarkedet. Den yderligere, men mere implicitte, sammenkædning, som ligger i boligministerens udtalelse, er, at givet de mennesker, der nu bor i disse udsatte boligområder, er der være flere personer, der vælger en kriminel løbebane. Forskningsmæssigt set, ved vi imidlertid ikke, om det er rigtigt, fordi denne sammenkædning hviler på, at der findes såkaldte negative områdeeffekter. Identifikationen af negative områdeeffekter er metodisk set vanskelig, fordi det ikke er et spor tilfældigt, hvor man bor, og derfor er det vanskeligt at afgøre om bestemte forhold som kriminalitet skyldes sammensætningen eller en områdeeffekt. Der er dog studier, der har fundet negative områdeeffekter. Rotger og Galster (2018) finder, at der er evidens for, at socialt udsatte unge er mere tilbøjelige til at blive kriminelle, hvis de bor i områder, hvor en stor andel af beboere, som har en dom for besiddelse af narkotika. Damm og Dustmann (2014) finder tilsvarende, at flygtningebørn i højere grad kommer ind på en kriminel løbebane, hvis de bor i en kommune med et stort omfang af ungdomskriminalitet. Disse studier gælder for særlige populationer, kvoteflytninger og anviste borgere, og kan derfor ikke nødvendigvis ekstrapoleres til at gælde generelt.

I denne artikel vil vi kigge nærmere på sammenhængen mellem forekomsten af kriminalitet blandt unge og risikofaktorer – forstået som risikofaktorer der kendetegner unge - i og uden for de udsatte boligområder. Vi har ikke mulighed for at foretage en analyse af kriminalitet som en områdeeffekt, da vi ikke kan modellere os ud af eller omkring, at de beboere, vi undersøger, som bor i de udsatte boligområder, udgør en selektiv gruppe. Men det vi kan gøre er at undersøge, om forskelle på unges risikofaktorer i og uden for udsatte boligområder kan forklare forskellen på udbredelsen af kriminalitet i og uden for udsatte boligområder. Forskningsspørgsmålene i denne artikel er derfor at undersøge:

1. om der er forskel på, hvilke faktorer der øger risikoen for at blive sigtet for en kriminel handling, for en ung i et udsat boligområde og for en ung, der ikke bor i et udsat boligområde?
2. hvor stor en del af forskellen i de to unge-gruppers risiko for at blive sigtet skyldes en sammensætningseffekt med hensyn til de faktorer, det er muligt at kontrollere for (fx at der i de udsatte boligområder bor flere unge, der har forældre med kriminalitetserfaring eller har etnisk minoritetsbaggrund)?

Disse forskningsspørgsmål er så vidt vi ved ikke tidligere undersøgt i en dansk kontekst, og analyserne i denne artikel vil derfor bidrage til ny viden om, hvorvidt det højere kriminalitetsniveau i de udsatte boligområder skyldes en bestemt sammensætning af beboere eller ser ud at skyldes andre forhold. Jo mere viden vi har om baggrunden for kriminalitet i de udsatte boligområder, jo bedre grundlag har vi for at påvirke kriminalitetsmønstrene med hensigtsmæssige indsatser.

I analyserne anvender vi sigtelser som en indikator for kriminalitet. Der er dog vigtigt at understrege, at der ikke kan sættes lighedstegn mellem sigtelser og kriminalitet. Man bliver sigtet, hvis politiet vurderer, at der er en rimelig grund til at mistænke en bestemt person for at have begået en forbrydelse. En sigtelse sker således på et meget tidligt stadie af politiets arbejde og går forud for en tiltale i en straffesag. En sigtelse er således hverken en tiltale eller en dom, og en sigtet person er ikke kendt skyldig eller uskyldig, førend der ligger en dom ved domstol. Det betyder, at der kan være sigtede personer, der enten er uskyldige, eller hvor det ikke kan rejses tiltale. Tilsvarende kan der være kriminel aktivitet, som vi ikke tager højde for i analysen, fordi det enten ikke er opdaget eller anmeldt, og omfanget af dette er uvist. Når vi ikke kigger på domme i denne artikel skyldes det, at der ikke tilstrækkeligt mange unge med en dom til, at vi kan gennemføre analysen; der vil være for stor usikkerhed i analyseresultaterne.

Begrebet udsat boligområde er ikke veldefineret, hverken i den internationale forskningslitteratur (Algren et al., 2015; van Vuuren et al., 2014) eller i den danske (Jakobsen, 2020). I den danske forskning bliver udsatte boligområder ofte defineret som den særlig socialt udsatte del af den almene boligsektor (fx Christensen et al., 2019; Christensen et al., 2019; Nielsen et al., 2021) eller som klynger af boliger, der bebos af socialt udsatte beboere (fx Damm et al., 2015). I denne artikel er udsatte boligområder defineret som boligområder, der har haft en boligsocial helhedsplan finansieret af Landsbyggefonden. Specifikt kigger vi på de boligområder, der har haft en boligsocial helhedsplan finansieret af Landsbyggefondens 2011-14-midler; indeholdt i disse boligområder vil være de boligområder, der er defineret som omdannelsesområder, parallelsamfund, udsatte boligområder og forebyggelsesområder pr. 1.12.2021.

Landsbyggefondens 2011-14-midler er en udmøntning af Boligaftalen fra 2010.² Landsbyggefondens tilsagn om midler til en boligsocial helhedsplan be-

ror på, at Landsbyggefonden foretager en vurdering af hver enkelt ansøgning på baggrund af socioøkonomiske nøgletal som fx uddannelse, beskæftigelse og indkomst for boligafdelingen/boligområdet og en faglig vurdering af de påtænkte indsatser og af, hvordan de indsatser forventes at være i stand til at løse områdets problemer og behov. Derudover har det indgået i Landsbyggefondens vurdering, hvorvidt den foreslåede organisering vil kunne sikre en gennemførelse af indsatserne.

I alt blev der igangsat 89 boligsociale helhedsplaner, der dækker over 395 almene boligafdelinger. I 2017 var der 219.378 beboere i disse områder, heraf var 19.093 i alderen 15-20 år. Boligsociale indsatser defineres af Landsbyggefonden som en tidsafgrænset (til 4 år), områdebaseret (almene områder), social indsats, der gennemføres i samspil med øvrige indsatser og i samarbejde med beliggenhedskommune og boligorganisationer.

Artiklen er bygget op således, at vi *først* beskriver en række faktorer, der i forskningslitteraturen er vurderet til at øge børns og unges risiko for at begå kriminalitet. Dernæst gør vi rede for de metoder og data vi anvender i de empiriske analyser. Herefter viser vi resultaterne fra regressions- og dekomponeringsanalyserne, og afslutningsvis diskuterer vi de empiriske resultater op imod den eksisterende forskningslitteratur.

Risiko for kriminalitet

Når vi tager udgangspunkt i den politiske forståelse af sammenhængen mellem kriminalitet og udsatte boligområder, bliver kriminalitet både set som en årsag til udsatte boligområder og en afledt effekt af, at der er udsatte boligområder. Når vi kigger mod udlandet i forhold til, hvordan man forskningsmæssigt definerer udsatte boligområder, behandles forekomsten af kriminalitet typisk som noget, der er afledt af eksistensen af disse boligområder (Chen & Paterson, 2006; Drukker et al., 2003; Grow et al., 2010) og ikke som en udslagsgivende faktor. Når kriminalitet ansues som en afledt effekt af forekomsten af udsatte boligområder beror det på en hypotese om, at social udsathed leder til kriminalitet. Det er en hypotese, der forskningsmæssigt er meget diskuteret og blandt andet kritiseret ud fra, at den vedrører en sammenhæng mellem udsathed og kriminalitet der er for unuanceret, fordi selvom relativt flere med socialt udsat baggrund begår kriminalitet, så begår langt hovedparten af individer med en social udsat baggrund *ikke* kriminalitet (Wikström & Treiber, 2016). I denne artikel analyserer vi ikke kriminalitet som hverken en årsag eller en afledt effekt af social udsathed, men vi prøver derimod at forstå, om der er særlige forhold, der kendetegner unge, der sigtes for kriminalitet i udsatte boligområder sammenlignet med forhold, der kendetegner unge, der sigtes for kriminalitet uden for de udsatte boligområder. I en analyse af om unge, der sigtes for kriminalitet, er ens eller forskellige, uagtet hvor de bor, kigger

vi derfor i retning af den forskning, der beskæftiger sig med risikofaktorer for kriminalitet.

Der er forsket meget i hvilke faktorer, der kendetegner unge, der tilsyneladende er mere tilbøjelige til at begå kriminalitet, sammenlignet med unge, der ikke begår kriminalitet. Risikofaktorer skal forstås som faktorer, der optræder i et barn eller en ung persons tidlige liv, og som senere i livet kan medvirke til, at de begår kriminalitet (Kraemer et al., 2005). I den sammenhæng er det vigtigt at understrege, at selvom det er bestemte faktorer, der ser ud til at øge unges risiko for kriminalitet, er det stadig kun en mindre gruppe, der egentlig begår kriminalitet (Christensen et al., 2019a; Wikström & Treiber, 2016).

I det nedenstående gennemgås resultater fra de denne forskningslitteratur. Det er ikke alle de nævnte faktorer, vi kan tage højde for i analyserne i denne artikel; hvilke faktorer vi inddrager i analyser, fremgår af afsnittet om data nedenfor.

Der er udarbejdet en systematisk forskningsoversigt af (Besemer et al., 2017) baseret på 25 studier, hvor 23 studier finder belæg for, at kriminalitetsadfærd videregives fra forældre til børn. Når der ikke tages højde for forklarende baggrundsforhold, har børn en risiko, der er 2,4 gange større for, at de har kriminel adfærd, hvis deres forældre også har en kriminel adfærd. Når der tages højde for baggrundsforhold som fx uddannelse, tilknytning til arbejdsmarkedet og indkomst, er risikoen 1,8 gange større. Ud over at forældres kriminelle erfaringer er en risikofaktor, er der også en række andre risikofaktorer for børn og unge i forhold til kriminel aktivitet. Der er risikofaktorer, der optræder, selvom forældre ikke selv har erfaring med kriminel aktivitet. Hvis forældre, særlig moderen er teenager, når hun får barnet (Coyne et al., 2013), og forældrene ikke har en uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet (Christoffersen & Soothill, 2003), eller de har lav indkomst (Farrington & Welsh, 2007), psykisk sygdom, misbrug (Farrington & Welsh, 2007), og der er skilsmisse eller dødsfald blandt forældrene (Farrington & Welsh, 2007; Wright & Wright, 1993), øger det børns risiko for at udvikle kriminel aktivitet i deres ungdom. Forældres opdragelse af deres børn, samt deres følelsesmæssige involvering i deres børns liv har ligeledes stor betydning for børns risiko for kriminalitet. Uregelmæssig opdragelse og grænsesætning, mindre kærlighed mellem voksen og barn (Farrington, 1997), manglende følelsesmæssig involvering medfører en øget risiko, mens høj grad af opdragelse og forudsigelig, samt høj grad af følelsesmæssig involvering er en beskyttelse mod kriminel aktivitet (Hart, 2008; Perry, 2013).

Ligeledes er der forhold som psykiske og fysiske overgreb, der kan øge risikoen. Der kan være tale om, at grænser for adfærd rykkes som følge af sådanne overgreb, og at de ændrede grænser har negative konsekvenser for børn og unge (Wright & Wright, 1993). Lavt selvværd hos børn, høj grad af impulsivitet, aggression, og lav grad af empati er tilsammen forhold, som øger børn og unges risiko for kriminel aktivitet. Hvis børn og unge mistrives

i skolen (Rutter et al., 1998), klarer sig fagligt mindre godt og har flere skoleskift bag sig, er risikoen ligeledes større for kriminel aktivitet (Werner & Smith, 2001). Modsat kan høj grad af trivsel, god faglighed og stabilitet i skole bidrage til at hæmme risikoen.

Unge, der mangler fritidsinteresser og fritidsjob har også større risiko for kriminel aktivitet, end de, der har (Ottosen et al., 2014). Endvidere hvis unge har få eller ingen venner, føler sig uden for en social sammenhæng øger det risikoen (Farrington & Welsh, 2007). Hvis et barn eller en ung har venner, der er dømte for kriminalitet, eller venner med et misbrug kan det også øge deres risiko for kriminalitet (Wright & Wright, 1993).

Der er endvidere øvrige forhold ved barnet, der øger risikoen. Der er studier, der peger på, at drenge er mere påvirkelige af voldsomme begivenheder, end piger er, og at de derfor i højere grad får en adfærd, der er asocial og udadreagerende (Capaldi et al., 2002). Etniske minoritetsunge har desuden højere risiko for kriminel aktivitet (T.R. Nielsen, 2019), muligvis som følge af større socioøkonomisk udsathed, lav grad af følelse af at være inkluderet i samfundet eller følelse af ikke at miste noget.

Endelig hvis unge ikke kommer i gang med en ungdomsuddannelse og modtager offentlig forsørgelse, så har de også en større risiko for kriminel aktivitet. Øvrige studier peger på, at unge, særligt mænd, er mere tilbøjelige til at udvikle en kriminel adfærd blandt andet som følge af, at de job, som unge mænd uden uddannelsesmæssige kvalifikationer kan få, er lavindkomstjob. Udsigten til et lavindkomstjob kan gøre, at det virker økonomisk tiltrækkende at begå kriminalitet, der kan have et godt økonomisk afkast (Grogger, 1995). Denne sammenhæng er undersøgt af Beauchamp og Chan, der finder, at der er en klar sammenhæng mellem stigning i lavindkomstjob og en stigning i kriminalitetsrater (Beauchamp & Chan, 2014).

Metode

Til at besvare det første forskningsspørgsmål, om der er forskel på de risikofaktorer, der øger sandsynligheden for at blive sigtet for en kriminel handling for unge i udsatte boligområder og for andre unge, anvender vi regressionsanalyser. Til at besvare det andet forskningsspørgsmål, hvor stor en del af forskellen i de to gruppers risiko for at blive sigtet, vi kan forklare ud fra sammensætning, og hvilke faktorer der især bidrager til forskellen i risikoen for at blive sigtet, anvender vi dekomponeringsanalyser. Regressions- og dekomponeringsanalyserne beskrives i det følgende.

Regressionsanalyse

Til at undersøge sammenhængen mellem en række risikofaktorer og sandsynligheden for at blive sigtet anvender vi en lineær regressionsmodel.³ Re-

gressionsmodellen estimeres først separat for 15-20-årige i udsatte boligområder og for 15-20-årige, der ikke bor i udsatte boligområder. For hvert af de undersøgte risikofaktorer angiver regressionsanalyserne, om der er en statistisk signifikant sammenhæng mellem det pågældende risikofaktor og sandsynligheden for at blive sigtet, når vi samtidig holder værdien af de øvrige risikofaktorer lige. De to separate regressionsanalyser vil give os viden om, hvorvidt det er de samme risikofaktorer, der har sammenhæng med sandsynligheden for at blive sigtet for de to grupper af unge.

For at kunne vurdere om sammenhængen mellem en risikofaktor og risikoen for at blive sigtet er stærkere (eller svagere) for unge i udsatte boligområder end for andre unge, estimerer vi også en regressionsmodel, hvor vi inkluderer alle unge og interagerer en variabel, der angiver, om den unge bor i et udsat boligområde eller ikke, med alle de undersøgte risikofaktorer.

Regressionsanalyser giver ikke viden om kausalitet, men udelukkende om sammenhænge mellem forskellige risikofaktorer. Der er dog en bagvedliggende teori for, hvilke risikofaktorer vi inddrager til at forklare variationen i, om en ung er blevet sigtet/dømt eller ej.

Dekomponeringsmetode

Dekomponeringsmetoden er oprindeligt udviklet af Blinder og Oaxaca (se fx Oaxaca & Ransom, 1988, 1994), og har blandt andet været anvendt i analyser af lønforskelle mellem kvinder og mænd.⁴ I denne artikel bruger vi i stedet metoden til at analysere forskellen mellem unge i udsatte boligområder og andre unge mht. andelen med en sigtelse. Dekomponeringsmetoden tager udgangspunkt i resultaterne fra særskilte regressionsanalyser for to grupper, her unge i udsatte boligområder og øvrige unge, hvor den afhængige variable er sandsynligheden for at blive sigtet. Resultaterne fra de to regressionsanalyser anvendes til at dele forskellene mellem de to gruppers gennemsnitsværdi for den afhængige variabel (det vil her sige forskellen i andelen med en sigtelse), op i to dele:

- en del, der kan tilskrives forskelle i de to gruppers sammensætning på risikofaktorer (de forklarende variable, der er medtaget i regressionsanalyserne) ('forklaret' del),
- en del, som kan tilskrives forskelle mellem de to grupper mht. sammenhængen mellem risikofaktorer og sandsynligheden for at blive sigtet, og mht. uobserverbare forhold ('uforklaret' del).

Til at beskrive dekomponeringsmetoden tager vi udgangspunkt i en funktion $F(\cdot)$, der angiver sammenhængen mellem X og Y :

$$Y = F(X\beta)$$

hvor Y er en $N \times 1$ vektor af den afhængige variabel, X er en $N \times K$ matrix af uafhængige variable, og β er en $K \times 1$ vektor af koefficienter. Da vi anvender en lineær model kan F , der kan skrives som:

$$X\beta$$

Forskellen i gennemsnitsværdier for den afhængige variabel Y for gruppe A og B kan opløses (dekomponeres) på følgende måde:

$$\begin{aligned} \overline{Y_A} - \overline{Y_B} &= \overline{F(X_A\beta_A)} - \overline{F(X_B\beta_B)} \\ &= \underbrace{\left\{ \overline{F(X_A\beta_A)} - \overline{F(X_B\beta_A)} \right\}}_F + \underbrace{\left\{ \overline{F(X_B\beta_A)} - \overline{F(X_B\beta_B)} \right\}}_U \end{aligned}$$

F kaldes den 'forklarede' del og er den del af forskellen i den gennemsnitlige værdi for Y (risiko for at blive sigtet) for gruppe A og B, der kan tilskrives forskelle i de to gruppers sammensætning på X -værdier (risikofaktorer). På trods af brugen af ordet 'forklaret' giver resultaterne alene et billede af, om der er en statistisk sammenhæng mellem de to gruppers fordeling på målbare risikofaktorer (som er medtaget i regressionsanalyserne) og forskellen i risikoen for at blive sigtet.

U kaldes den 'uforklarede' del, og er den del af forskellen i de gennemsnitlige værdier for Y , der kan tilskrives forskelle i koefficienter (β 'er). At den er 'uforklaret' skyldes, at sammenhængen mellem X -værdier (risikofaktorer) og den afhængige variable (risikoen for at blive sigtet) er forskellig for gruppe A og B, samt at der er uobserverede forhold, som analysen ikke har taget højde for (Larsen et al. 2020). Bemærk, at hvor stor en andel den uforklaret del udgør af den samlede forskel i den afhængige variable (Y) for gruppe A og B afhænger af, hvilke variable der medtages i regressionsmodellerne.

Det er med dekomponeringsmetoden muligt at dele den forklarede del F op i bidrag fra de enkelte inkluderede variable. For eksempel giver dekomponeringsmetoden mulighed for at estimere, hvor meget af den forklarede del af forskellen i risikoen for at blive sigtet, der kan forklares med, at unge i udsatte boligområder og andre unge har en forskellige fordeling på forældrenes uddannelsesniveau (se fx Jahn, 2008; Larsen et al., 2020).⁵

Datagrundlag

Vi anvender oplysninger fra Danmarks Statistiks registre for hele befolkningen for perioden 1980-2017. Hertil har vi knyttet oplysninger fra Sundhedsdatastyrelsen. Med registerdataene er det muligt at følge unge, såvel som den unges nærmeste familie, over tid.

På baggrund af data fra Landsbyggefonden kan vi afgrænse, hvilke beboere der bor i et udsat boligområde. Udsat boligområde er defineret som boligafdelinger, der har modtaget en boligsocial indsats bevilliget af Landsbyggefondens 2011-14 midler. Det er kun unge, der er 15-20 år i 2017, der indgår i analyserne i denne artikel. Analyserne er baseret på 17.896 unge i udsatte boligområder og 378.740 unge i den øvrige befolkning (se tabel 1).⁶

Den afhængige variabel i regressionsanalyserne, angiver, om personen er blevet sigtet mindst én gang i 2017 eller i et tidligere år. Vi inddrager kun sigtelser efter straffeloven, lov om euforiserende stoffer og våbenloven. Vi inkluderer *ikke* sigtelser efter færdselsloven.

Med udgangspunkt i forskningslitteraturen opstiller vi en model, hvor en række uafhængige variable testes for, om de har betydning for, om en ung får sigtelse eller ikke. De uafhængige, forklarende variabler kan inddeles i tre grupper:

- Demografiske kendetegn ved den unge: køn, alder, herkomst⁷ og familieforhold
- Kendetegn ved forældre og søskende: socioøkonomiske ressourcer og udsathedsfaktorer
- Om den unge har haft en psykisk lidelse

Vi inkluderer køn i modellen for at undersøge, om drenge har en højere risiko for at blive sigtet. Etnisk herkomst inkluderer vi ligeledes, idet der er studier, der finder, at etniske minoritetsunge har en højere risiko. Forældres skilsmisse og ændring i familieforhold kan øge unges risiko for kriminalitet. Vi inddrager derfor familieforhold i modellen ved at inkludere en variabel, der angiver om den unge som 15-årig bor sammen med en eller begge forældre, og om den familie, som den unge bor sammen med, har ændret sig, mens den unge var 0-15 år. En ændring kan være, at moren og faren bliver skilt og faren flytter, og at moren finder en ny partner, som flytter ind.⁸ Vi har endvidere inkluderet alder i modellen for at kunne tage højde for, at 20-årige vil have en anden hyppighed i forhold til sigtelser sammenlignet med 15-årige.

For undersøge betydningen af forældre og søskende på den unges risiko for en sigtelse har vi medtaget en variabel for forældres højeste fuldførte uddannelse, forældres tilknytning til arbejdsmarkedet samt familiens indkomst.⁹ Lavt uddannelsesniveau og manglende eller ustabil tilknytning til arbejdsmarkedet kan øge risikoen og tilsvarende kan lav indkomst øge risikoen for den unge får en sigtelse. Misbrug hos forældre, psykisk sygdom og deres kriminalitetserfaring samt søskendes psykiske sygdom og kriminalitetserfaringer er forhold, der kan spille negativt ind på en ung persons risiko for kriminalitet. Vi inkluderer derfor fem variable, der beskriver udsathed i familierne: (1) mindst en forælder har haft et alkohol- eller stofmisbrug, (2) mindst en forælder har haft en psykisk lidelse, (3) mindst en forælder har en betinget eller ubetinget dom, (4) har en søskende med en registreret mistanke, en sig-

telse eller en betinget eller ubetinget dom og (5) har en søskende, der har haft en psykisk lidelse. Disse faktorer skal have forekommet senest når den unge er fyldt 15 år.¹⁰ Endelig inddrager vi også i modellen, om den unge har psykiske vanskeligheder med henblik på at undersøge, om der er en sammenhæng mellem en ung persons psykiske trivsel og kriminalitet.

Der er en række faktorer, som vi ikke tager med i modellen, fordi vi ikke har systematiske observerbare data for disse forhold. Det drejer sig om forældres opdragelse af deres børn, samt deres følelsesmæssige involvering i deres børns liv. Det drejer sig også om forhold vedrørende mistrivsel og omsorgssvigt, psykiske og fysiske overgreb. Endelig er der forhold som fritidsinteresser, venner og fællesskab, som vi ikke heller ikke har data for og derfor ikke kan medtage i modellen.

Desuden inkluderes ikke forhold som skoleskift, fravær, faglighed i skolen, forebyggende foranstaltninger samt trivsel selvom disse oplysninger er tilgængelige. Det skyldes, at vi vurderer, at disse forhold er særligt endogene i forhold til den afhængige variable.

Resultater

I dette afsnit viser vi resultaterne af de empiriske analyser. Først præsenterer vi forskellene på unge, der bor i et udsat boligområde, og unge, der ikke bor i et udsat boligområde, med hensyn til fordelingen på de risikofaktorer, der indgår i analyserne, og herefter viser vi resultaterne af regressions- og dekomponeringsanalyserne.

Forskelle i fordeling på risikofaktorer

Tabel 1 viser fordelingen på risikofaktorer særskilt for unge i udsatte boligområder og unge uden for udsatte boligområder. De to populationer – 15-20-årige i udsatte boligområder og 15-20-årige uden for de udsatte boligområder – er total populationer. Det vil sige, at der ikke er nogen stikprøveusikkerhed, og at en forskel i andele således er den reelle målbare forskel. Det fremgår i tabellen, at der er en højere andel af unge i de udsatte boligområder, der har en sigtelse sammenlignet med unge i samme aldersgruppe uden for de udsatte boligområder. Andelen, der har fået mindst en sigtelse i løbet af 2017 eller et tidligere år, er 10,8 pct. for unge i de udsatte boligområder og 4,0 pct. for de øvrige unge.

Det fremgår også tydeligt af tabellen, at der er store forskelle på de to grupper af unge med hensyn til demografiske risikofaktorer. Andelen af unge med ikke-vestlig oprindelse er markant større i de udsatte boligområder end uden for de udsatte boligområder. 64,9 pct. af 15-20-årige unge i udsatte boligområder har en ikke-vestlig baggrund, mens 7,6 pct. af de unge i befolkningen har en ikke-vestlig baggrund. Flere unge i de udsatte boligområder end andre unge har endvidere haft ustabile familieforhold. Flere boede sammen med en

enlig mor, da de var 15 år, og flere har i deres opvækst oplevet ændringer i, hvilke voksne de bor sammen med.

Det er også en ulige fordeling i forhold til socioøkonomiske ressourcer blandt forældre til unge i udsatte boligområder og forældre til unge uden for de udsatte boligområder. 59,2 pct. af forældre til unge i udsatte boligområder har ingen erhvervskompetencegivende uddannelse, og 49,8 pct. er uden beskæftigelse, mens 13,6 pct. af forældre til unge uden for de udsatte boligområder ingen erhvervskompetencegivende uddannelse har, og 9,7 pct. er uden beskæftigelse. Tilsvarende er der klare indkomstmæssige forskelle. 24,0 pct. af de unge i udsatte boligområder er i familier med en lav familieindkomst (dvs. at den ækvivalerede disponible familieindkomst er under 50 pct. af medianen, se slutnote 9), og den tilsvarende andel blandt unge uden for de udsatte boligområder er 4,9 pct.

Der er også flere unge i de udsatte boligområder end i den øvrige befolkning, der er opvokset i en familie med misbrug, psykisk sygdom eller kriminalitet blandt familiemedlemmer. 7,7 pct. af unge i de udsatte boligområder har mindst en forælder, der har en betinget eller ubetinget dom mod 4,4 pct. af de unge i den øvrige befolkning. 7,3 pct. af unge i udsatte boligområder har mindst en søskende med en mistanke, sigtelse eller dom, mens den tilsvarende andel blandt unge uden for de udsatte boligområder er 1,9 pct.

Samlet set tegner tabel 1 et billede af, at de unge i de udsatte boligområder oftere end unge uden for de udsatte boligområder har de kendetegn som i forskningslitteraturen anses for at øge risikoen for at begå kriminalitet og dermed risikoen for at få en sigtelse. I det næste afsnit vil vi ved hjælp af regressionsanalyser se på, om disse potentielle risikofaktorer også rent faktisk øger risikoen for at få en sigtelse for både unge i udsatte boligområder og øvrige unge.

Tabel 1. Fordeling på karakteristika. 15-20-årige i udsatte boligområder og i den øvrige befolkning. 2017

	15-20-årige i udsatte boligområder	15-20-årige i den øvrige befolkning
<i>Sigtelser i løbet af året</i>		
0 sigtelser	89,2	96,0
Mindst 1 sigtelse	10,8	4,0
<i>Køn</i>		
Mænd	51,1	51,2
Kvinder	48,9	48,8
<i>Alder</i>		
15 år	18,4	16,3
16 år	18,2	16,5
17 år	18,2	16,9
18 år	15,9	16,7
19 år	14,5	16,7
20 år	14,8	16,9

	15-20-årige i udsatte boligområder	15-20-årige i den øvrige befolkning
<i>Herkomst</i>		
Dansk	32,5	90,8
Vestlig	2,8	1,6
Ikke-vestlig	64,6	7,6
<i>Familietype (da den unge er 15 år)</i>		
Par hvor begge er juridiske forældre	52,9	62,6
Par, med kun en juridisk forælder	7,6	13,3
Enlig mor	35,2	20,0
Enlig far	4,3	4,1
<i>E-familie-ustabilitet (0-15 år)</i>		
0 skift	50,5	60,8
1 skift	22,7	15,6
2 skift	12,8	12,0
3 skift eller flere	14,1	11,5
<i>Forældres højeste fuldførte uddannelse (da den unge er 15 år)</i>		
Ingen erhvervskompetencegivende uddannelse	59,2	13,6
KVU eller Erhvervsfaglig	28,9	43,8
MVU eller højere	12,0	42,6
<i>Forældres beskæftigelse (da den unge er 15 år)</i>		
Ingen forældre i beskæftigelse	49,8	9,7
Mindst en forælder i beskæftigelse	50,2	90,3
<i>Husstandsindkomst (da den unge er 15 år)</i>		
Lav indkomst	24,0	4,9
Mellem indkomst	73,3	57,5
Høj indkomst	2,7	37,6
<i>Psykisk lidelse (0-15 år)</i>		
Ja	5,3	5,9
Nej	94,7	94,1
<i>Mindst en forælder har haft et alkohol- eller stofmisbrug (senest da den unge er 15 år):</i>		
Ja	2,7	2,0
Nej	97,3	98,0
<i>Mindst en forælder har haft en psykisk lidelse (senest da den unge er 15 år):</i>		
Ja	24,9	11,4
Nej	75,1	88,6
<i>Mindst en forælder har en betinget eller ubetinget dom (senest da den unge er 15 år):</i>		
Ja	7,7	4,4
Nej	92,3	95,6
<i>Mindst en søskende har en psykisk lidelse (senest da den unge er 15 år):</i>		
Ja	4,4	4,5
Nej	95,6	95,5
<i>Mindst en søskende er registreret med en mistanke, har fået en sigtelse eller en betinget eller ubetinget dom (senest da den unge er 15 år):</i>		
Ja	7,3	1,9
Nej	92,7	98,1
N	17.896	378.740

Risikofaktorer for unge i udsatte boligområder og i befolkningen

For at undersøge om der er forskel på, hvilke forhold der øger risikoen for at blive sigtet for en kriminel handling for en ung i et udsat boligområde og for en ung, der ikke bor i et udsat boligområde, har vi lavet en regressionsanalyse. Vi tester, om de forhold, vi forventer hænger sammen med, om en ung oplever at få mindst én sigtelse, har en signifikant betydning, og om forholdene har samme betydning for unge i som uden for udsatte boligområder. Resultater af regressionsanalyserne er vist i tabel 2.

Grundlæggende viser analyserne, at det er de samme risikofaktorer, som der gør sig gældende hos både unge i udsatte boligområder og unge uden for de udsatte boligområder. Vi finder, at sandsynligheden for at blive sigtet er større for drenge/unge mænd end for piger/unge kvinder, sandsynligheden for at blive sigtet stiger også med alderen inden for aldersspændet 15-20 år, når der er kontrolleret for de øvrige faktorer. Tilsvarende har unge med ikke-vestlig oprindelse en større sandsynlighed for at blive sigtet end unge med dansk oprindelse, når vi har kontrolleret for de øvrige faktorer.

Der er endvidere en sammenhæng mellem familieforhold og sandsynligheden for at blive sigtet. 15-20-årige, der som 15-årig boede sammen med en enlig mor eller far, har en større sandsynlighed for at blive sigtet end 15-20-årige, der boede sammen med begge deres juridiske forældre. Ustabile familieforhold før 15-års-alderen øger også sandsynligheden for, at den unge blive sigtet.

Forældrenes socioøkonomiske ressourcer, når den unge er 15 år, hænger også sammen med sandsynligheden for at blive sigtet. Unge med forældre, der har et lavt uddannelsesniveau, har større sandsynlighed for at blive sigtet end øvrige unge. Kriminalitet, misbrug og psykisk sygdom i familien øger også sandsynligheden for at blive sigtet. Tilsvarende viser analysen, at unge, der på et eller andet tidspunkt i deres opvækst har fået en psykisk diagnose, også har en væsentlig højere risiko for kriminel aktivitet.

*Tabel 2. OLS regressions hvor den afhængige variabel:
15-20-årige får en sigtelse i 2017*

	(1) 15-20-årige i udsatte boligområder	(2) 15-20-årige i den øvrige befolkning
<i>Køn:</i>		
Mænd	-	-
Kvinder	-0,124***	-0,040***
<i>Alder:</i>		
15 år	-	-
16 år	0,040***	0,012***
17 år	0,072***	0,026***
18 år	0,124***	0,041***
19 år	0,154***	0,056***
20 år	0,153***	0,068***

	(1) 15-20-årige i udsatte boligområder	(2) 15-20-årige i den øvrige befolkning
<i>Herkomst:</i>		
Dansk	-	-
Vestlig	0,030*	0,013***
Ikke-vestlig	0,032***	0,034***
<i>Familietype(da den unge er 15 år):</i>		
Par hvor begge er juridiske forældre	-	-
Par, med kun en juridisk forælder	0,012	0,012***
Enlig mor	0,037***	0,017***
Enlig far	0,040**	0,022***
<i>E-familie-ustabilitet (0-15 år):</i>		
0 skift	-	-
1 skift	-0,012	-0,001
2 skift	0,014	0,011***
3 skift eller flere	0,023**	0,021***
<i>Forældres højeste fuldførte uddannelse (da den unge er 15 år):</i>		
Ingen erhvervskompetencegivende uddannelse	-	-
KVU eller Erhvervsfaglig	-0,024***	-0,018***
MVU eller højere	-0,043***	-0,024***
<i>Forældres højeste fuldførte beskæftigelse (da den unge er 15 år):</i>		
Ingen forældre i beskæftigelse	-	-
Mindst en forælder i beskæftigelse	-0,016**	-0,029***
Husstandsindkomst (da den unge er 15 år)	-	-
Lav indkomst	-0,001	-0,002
Mellem indkomst	-	-
Høj indkomst	-0,02	-0,005***
<i>Mindst en forælder har haft et alkohol- eller stofmisbrug (senest da den unge er 15 år):</i>		
Nej	-	-
Ja	0,044**	0,031***
<i>Mindst en forælder har haft en psykisk lidelse (senest da den unge er 15 år):</i>		
Nej	-	-
Ja	-0,003	0,004***
<i>Mindst en forælder har en betinget eller ubetinget dom (senest da den unge er 15 år):</i>		
Nej	-	-
Ja	0,037***	0,035***
<i>Mindst en søskende har en psykisk lidelse (senest da den unge er 15 år):</i>		
Nej	-	-
Ja	-0,02	0,003
<i>Mindst en søskende er registreret med en mistanke, har fået en sigtelse eller en betinget eller ubetinget dom (senest da den unge er 15 år):</i>		
Nej	-	-
Ja	0,103***	0,074***
<i>Psykisk lidelse (0-15 år):</i>		
Nej	-	-
Ja	0,037***	0,040***
Konstant	0,053***	0,053***
Observations	17.896	378.740
Pseudo R2	0,094	0,054

* p<0,05, ** p<0,01, *** p<0,00

For flere af risikofaktorerne/variablene i tabel 2 er koefficienterne større for unge i de udsatte boligområder end for andre unge, hvilket tyder på, at sammenhængen mellem disse variable og sandsynligheden for at blive sigtet er stærkere for unge i de udsatte boligområder end for unge i den øvrige befolkning.

For at undersøge om forskellene i koefficienterne er statistisk signifikante, har vi estimeret en regressionsmodel, hvor vi inkluderer alle unge og undersøger for interaktion med variable, der angiver om den unge bor i et udsat boligområde eller ikke. Denne analyse foretages med alle variablene inkluderet i tabel 2.¹¹ Resultaterne viser her, at sammenhængen med sandsynligheden for at blive sigtet er stærkest for unge i de udsatte boligområder for følgende variable: køn, alder, familietype, familie-ustabilitet, forældrenes uddannelsesniveau, mindst en søskende med en registreret mistanke, sigtelse eller dom. For forholdene: etnisk herkomst, husstandsindkomst, forældres misbrug, forældres psykiske vanskeligheder samt forældres domme, er der ikke statistisk signifikant forskel på de to grupper af unges sandsynlighed for at blive sigtet.

Resultater fra dekomponeringsanalysen

Så vidt om faktorer, der betydning for unges risiko for en sigtelse, samt om forskelle i faktoreres betydning for unge i og uden for udsatte boligområder. Nu går vi over til at undersøge artiklens andet forskningsspørgsmål; nemlig hvor stor en del af forskellen i de to unge-gruppers risiko for at blive sigtet, der skyldes en sammensætningseffekt? For at besvare dette spørgsmål anvender vi dekomponeringsanalyse.

Vi ved fra tabel 1, at andelen med en sigtelse er 6,8 procentpoint højere blandt 15-20-årige i de udsatte boligområder end blandt unge uden for de udsatte boligområder. I tabel 3 fremgår resultaterne af dekomponeringsanalysen. Tabellen viser, at 71 pct. af forskellen på de 6,8 procentpoint hænger sammen med, at de to grupper af unge har en forskellig fordeling på risikofaktorer; unge i de udsatte boligområder har så at sige mere ufordelagtige risikofaktorer. Når 71 pct. af forskellen kan forklares ud fra observerbare forhold svarer det til, at en forskel i andel med en sigtelse på 4,8 procentpoint ud af de 6,8 procentpoint er forklaret af en forskellig fordeling på risikofaktorerne, som fremgår i tabel 1. Den resterende forskel på 2,0 procentpoint (29 pct. af forskellen på de to grupper) kan skyldes forskellig adfærd givet forskellige risikofaktorer (fx unge mænd i udsatte boligområder kan have en anden adfærd end unge mænd uden for de udsatte boligområder) eller uobserverbare forhold.

Tabel 4 viser, hvordan den forklarede del af forskellen i andelen med en sigtelse blandt unge i og uden for udsatte boligområder er sammensat på bidrag fra de forskellige forhold (variable) inkluderet i modellen. Et bidrag med et positivt fortegn betyder, at fordelingen af unge på dette forhold i de udsatte boligområder er ugunstig og bidrager til, at der er flere unge i de udsatte boligområder, der har en sigtelse. Omvendt betyder et bidrag med et negativt

Tabel 3. Hovedresultater af dekomponeringsanalyse af den observeret forskel i andel 15-20-årige med en sigtelse i hhv. udsatte boligområder og den øvrige befolkning (baseret på regressionsresultater i tabel 2)¹

	Forskel i procentpoint	Procent	P>[z]
Forskelle i karakteristika (F)	4,8	70,9	0,000
Forskelle i koefficienter (U)	2,0	29,1	0,000
Forskelle i observeret andel med sigtelse (F+U)2)	6,8	100,0	0,000

N=396.636

1. 6,8 angiver at andelen med mindst 1 sigtelse er 6,8 procentpoint højere blandt 15-20-årige i de udsatte boligområder end blandt de øvrige 15-20-årige (se også tabel 1)

fortegn, at fordelingen af unge på dette forhold i de udsatte boligområder er gunstig og bidrager til, at der er færre unge i de udsatte boligområder, der har en sigtelse.

De fleste af variablene har et bidrag med et positivt fortegn. Det vil sige, at for de fleste forhold er fordelingen af unge ugunstig i de udsatte boligområder og forklarer, hvorfor der er en højere andel af unge med sigtelse i de udsatte boligområder. Især er der en ugunstig fordeling på herkomst og forældrenes socioøkonomiske ressourcer: dvs. uddannelse, beskæftigelse og indkomst, blandt unge i udsatte boligområdet og disse ugunstige fordelinger bidrager til en større risiko for en sigtelse blandt unge i de udsatte end blandt unge i den øvrige befolkning. Der er ganske enkelt højere andele af unge med ikke-vestlig baggrund, med forældre med et lavt uddannelsesniveau og med forældre uden beskæftigelse i de udsatte boligområder sammenlignet med unge uden for de udsatte boligområder. En forskellig fordeling på herkomst blandt unge i og uden for udsatte boligområder forklarer godt 29 pct. af forskellen i risikoen for en sigtelse, mens en forskellig på forældrenes uddannelse, beskæftigelse og indkomstfordeling blandt unge i og uden for udsatte boligområder tilsammen forklarer 34 pct. af denne forskel.

En forskellig fordeling på køn og søskendes psykiske sygdom bidrager ikke med nogen forklaring af forskellen på forekomsten af sigtelser i og uden for udsatte boligområder.

Forskellen i aldersfordelingen bidrager til at reducere forskellen på forekomsten af sigtelser i og uden for udsatte boligområder. Det vil sige, at der blandt unge i de udsatte boligområder er en mere gunstig aldersfordeling, der reducerer forskellen i risiko for en sigtelse sammenlignet med unge i befolkningen. Risikoen for sigtelser stiger med alderen – inden for aldersspændet 15-20 år – og der er en yngre aldersprofil blandt unge i de udsatte boligområder sammenlignet med befolkningen.

*Tabel 4 Deltaljeret resultater af dekomponeringsanalysen:
det forklarede bidrag fra de forskellige variable*

	Bidrag til forklaret del (procentpoint)	
Herkomst	28,7	***
Forældres beskæftigelse	17,0	***
Forældres uddannelse	15,0	***
Søskende: mistanke/sigtelse/dom	5,9	***
Familietype	2,8	***
Hustandsindkomst	2,0	***
Forældre – dom	1,7	***
Familieskift	0,8	***
Forældre: psykisk lidelse	0,8	***
Forældre: misbrug	0,3	***
Søskende: psykisk lidelse	0,0	
Køn	-0,1	
Den unge: psykisk lidelse	-0,3	**
Alder	-3,6	***
I alt	70,9	

* p<0,05, ** p<0,01, *** p<0,00

Diskussion

De to forskningsspørgsmål i denne artikel er, om der er forskel på, hvilke forhold der øger risikoen for at blive sigtet for en kriminel handling for en ung i et udsat boligområde og for en ung, der ikke bor i et udsat boligområde, samt hvor stor en del af forskellen i de to unge-gruppers risiko for at blive sigtet skyldes en sammensætningseffekt; dvs. at det lige præcis er bestemte unge, der bor i de udsatte boligområder.

Vi finder i lighed med forskningslitteraturen, at der er en række forhold, der langt oftere optræder blandt unge, der sigtes for kriminalitet både i de udsatte boligområder og uden for de udsatte boligområder, end blandt unge, der ikke sigtes for kriminalitet. Vi finder, at drenge/unge mænd har en væsentlig højere risiko for en sigtelse end piger/unge kvinder har; noget, som Capaldi et al. (2002) peger på, kan hænge sammen en generel øget risikoadfærd blandt unge mænd, eller kan hænge sammen med udsigten til et lavindkomstjob (Grogger, 1995). I lighed med Christoffersen & Soothill (2003) og Farrington & Welsh (2007), finder vi, at forældres baggrund spiller en væsentlig rolle. Det har betydning, hvilken uddannelsesbaggrund og tilknytning forældrene har til arbejdsmarkedet. Det har en betydning, under hvilke økonomiske rammer børn vokser op, og det har betydning, i hvilken grad forældre skaber stabile opvækstbetingelser med få skift i familieforhold og med ingen misbrug og ingen psykisk sygdom. Forældres og søskendes erfaring med kriminel aktivitet har også betydning for unges risiko for sigtelser. Endelig finder vi, at etniske

minoritetsunge har højere risiko for kriminel aktivitet, som andre studier fx Nielsen (2019) ligeledes finder. I denne forstand bidrager denne analyse til at styrke det allerede eksisterende vidensgrundlag om risikofaktorer for kriminalitet.

På baggrund af regressionsanalyserne finder vi endvidere, at der er risikofaktorer, der spiller en større rolle for unge i udsatte boligområder end for unge uden for udsatte boligområder. Det drejer sig om køn, alder, familietype, familie-ustabilitet, forældrenes uddannelsesniveau, og om den unge har søskende, der har en sigtelse eller dom. Når vi finder, at der er forhold, der ser ud til at have større betydning for unge i de udsatte boligområder, kan det hænge sammen med forhold, vi ikke observerer som fx, om der er særlig adfærd for unge mænd i udsatte boligområder, eller at der er en særlig stempeling eller diskrimination af bestemte grupper i udsatte boligområder frem for uden for udsatte boligområdet. Noget som blandt andet (Becker, 1963) og (Goffman, 1963) har fremhævet i deres studier af kriminalitet, afgivelse og stempeling. Der er øvrige forhold som forældres kriminalitetserfaringer, misbrug og psykiske vanskeligheder, der har lige stor betydning, uanset om vi kigger på unge i eller uden for de udsatte boligområder. Det kan hænge sammen med, at det er voldsomme begivenheder i et barns/en ungs persons opvækst at have forældre, der er dømte, har misbrug og/eller psykisk sygdom, og at det er forhold som spiller væsentligt ind på uforudsigelig opdragelse og utilstrækkelig følelsesmæssig involvering (Farrington, 1997; Hart, 2008; Perry, 2013), som har en negativ betydning for unges vej ind på en kriminel løbebane.

Dekomponeringsanalysen viste, at 71 pct. af forskellen på forekomsten af sigtelser blandt unge i og uden for udsatte boligområder hænger sammen med, at de to grupper af unge har en forskellig fordeling på en række observerbare risikofaktorer; unge i de udsatte boligområder har mere ufordelagtige risikofaktorer med hensyn til forældrenes socioøkonomiske baggrund, herkomst, udsathed i familien og familiesituation.

De resterende 29 pct. af forskellen på forekomsten af sigtelser kan ikke forklares ud fra fordelingen af de unges baggrundsrisikofaktorer. Den uforklarede del kan skyldes uobserverbare risikofaktorer og/eller forskellig betydning af risikofaktorer blandt unge i udsatte boligområder og i befolkningen. Forskellig betydning af risikofaktorer kan eksempelvis hænge sammen med forskelle i adfærd, håndtering af oplevelser og erfaringer. At der er forskellige former for adfærd eller uobserverbare forhold, der spiller ind, peger regressionsanalyserne også på, idet vi finder, at nogle af risikofaktorerne har større betydning for unge i de udsatte boligområder end for andre unge.

Resultaterne fra dekomponeringsanalysen giver således svar på, at den væsentlig højere forekomst af sigtelser blandt unge i udsatte boligområder i høj grad hænger sammen med den sammensætning, der er af unge i udsatte boligområder. Det vil sige, at hvis beboersammensætningen så ud på en

måde, hvor der bor flere unge, der har haft stabile familier i opvæksten, der bor sammen med begge forældre, hvor forældre har længerevarende uddannelse og i beskæftigelse, ville der forventeligt være en lavere forekomst af sigtelser, og forekomsten af sigtelser ville være mere geografisk ligelig mellem disse boligområder og resten af boligmarkedet.

Hvis vi så lige for et øjeblik vender tilbage til artiklens indledende citat af boligministeren om, at »Vi kan skabe boligområder med en mere blandet beboersammensætning, og det kan være første skridt på vejen til, at færre går ind på en kriminel løbebane«, så kan denne artikels resultater udlægges som et argument for at regulere beboersammensætningen og skabe en mere balanceret beboersammensætning, så der ikke er denne geografiske koncentration af sigtelser. Dermed peger resultaterne i retning af, at problemer med høj geografisk forekomst af kriminalitet kan løses. Hvad vi imidlertid ikke ved, er, om den samlede mængde af sigtelser vil være den samme trods spredningen, og eller om der samlet set vil være færre unge, der indleder en kriminel løbebane. Om en mere balanceret beboersammensætning betyder, at færre unge går ind på en kriminel løbebane står derfor stadig stå hen i det uvisse. For at der kunne være denne sammenhæng forudsættes, at der eksisterer negative områdeeffekter, som vil blive reduceret med en anden og mere gunstig beboersammensætning.

Så i disse og kommende år, hvor man politisk har besluttet at regulere indflytningen af beboere, vil det være vigtigt at monitorere ikke kun på udviklingen i forekomsten af sigtelser og domme i de store almene boligområder, men også monitorere om der sker ændringer i den samlede forekomst af sigtelser og domme. Hvis vi ser, at der ikke sker ændringer i samlede forekomst af kriminalitet, kan det betyde, at kriminalitetsudfordringerne ikke er løst, men blot spredt. Hvis vi derimod ser, at der sker et fald i den samlede forekomst kunne det give anledning til forventninger om, at spredningen har haft en positiv virkning, men der vil stadig skulle tilvejebringes evidens for eventuelle negative områdeeffekter og en reduktion af disse for, at vi kan vide om en mere balanceret beboersammensætning kan være kriminalitetsforebyggende, sådan som boligministeren forventer det.

Noter

1. De øvrige fire indikatorer, der anvendes til at definere udsatte boligområder, er uddannelse, beskæftigelse, indkomst og etnisk herkomst fra ikke-vestlige lande.

2. Boligaftalen 2010 blev indgået af Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre, og aftalepartierne besluttede, at Landsbyggefonden skulle uddele 1,76 mia. kr. til boligsociale indsatser og huslejenedsættelser. I perioden 2011-14 kunne 220 mio. kr. årligt uddeles til boligsociale indsatser og op til 220 mio. kr. til huslejenedsættelse. Der blev uddelt 880 mio. kr. til boligsociale indsatser, og resten af midlerne blev anvendt til huslejenedsættelser.

3. Vi anvender kommandoen »regress« i STATA.
4. For et dansk eksempel herpå, se Larsen & Larsen (2018)
5. Til dekomponeringsanalysen anvender vi »oaxaca« i STATA, se Jahn (2008). Den uforklaret del kan også deles op i bidrag fra de enkelte inkluderede variable. Resultaterne vedrørende detaljerede analyser af den uforklaret del skal dog tolkes med varsomhed, da der kan være »støj« forbundet med disse resultater.
6. Kun unge, hvor vi har oplysninger om alle risikofaktorer, er vist i tabel 1.
7. Herkomst deles op i tre grupper: dansk oprindelse, vestlig oprindelse og ikke-vestlig oprindelse. Personer med dansk oprindelse afgrænses som personer, der hverken er indvandrere eller efterkommere. Personer med vestlig og ikke-vestlig oprindelse er enten indvandrere eller efterkommere. Danmarks Statistik opdeler befolkningen i Indvandrere, efterkommere og personer med dansk oprindelse (se Danmarks Statistik 2020). Vestlige lande omfatter alle 28 EU-lande samt Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand. Ikke-vestlige lande er alle øvrige lande.
8. Når vi ser på familieforhold tager vi udgangspunkt i Danmarks Statistiks e-familiebegreb (se Danmarks Statistik 2012). Ifølge definitionen af en e-familie består en familie af en eller flere personer, der bor på den samme adresse og har visse indbyrdes relationer. En familie kan bestå af en enlig eller et par (hvor et par kan være gift, samlevende eller samboende) med eller uden hjemmeboende børn under 25 år. En person under 18 år, som ikke bor sammen med nogen af sine forældre, kategoriseres som et ikke-hjemmeboende barn. Er der to voksne i e-familien, kalder vi disse for barnets e-familie forældre, uanset om det kun er den ene voksne, der er juridisk forælder til barnet. En juridisk forælder vil ofte være en biologisk forælder, men kan også være en adoptivforælder. Familietype beskriver i denne artikel, om den unge bor sammen med begge sine juridiske forældre, med én juridisk forælder og dennes partner, en enlig mor eller enlig far.
9. I analyserne anvender vi oplysninger om forældrenes uddannelsesniveau og beskæftigelse og om familieindkomst for det år den unge var 15 år gammel. Forældrenes uddannelse fastsættes ud fra den forælder, som har det højeste uddannelsesniveau. Mange indvandrere har ikke afsluttet en uddannelse i Danmark. Er indvandrernes uddannelse registreret som uoplyst eller imputeret, kategoriseres de her som at være uden en erhvervskompetencegivende uddannelse. Oplysninger om forældrenes beskæftigelse er dannet ud fra oplysninger om personens væsentligste indkomstkilde eller beskæftigelse i det pågældende år. Til at danne et mål for, om den unge kommer fra en familie med en lav eller høj indkomst, tager vi udgangspunkt i den ækvivaleret disponible indkomst i familien, det år den unge er 15. Unge med lav familieindkomst er her unge med en ækvivaleret disponible indkomst under 50 pct. af medianen (OECD's fattigdomsgrænse), mens unge med høj familieindkomst er unge med en ækvivaleret disponible indkomst over 60 pct.-percentilen. De øvrige unge har en mellem familieindkomst.
10. Oplysninger om forældrenes misbrug stammer fra Register over Stofmisbrugere i Behandling, Det Nationale Alkoholbehandlingsregister og Landspatientregisteret. Stofmisbrug inkluderer opioider, andre hårde stoffer, hash og medicin/andet. Stofmisbrug operationaliseres ud fra, at personen har angivet et stof fra en af ovenstående kategorier som sit hovedstof i Register over Stofmisbrugere i Behandling. Personer, der optræder i Landspatientregisteret med en diagnose relateret til stofmisbrug, opgøres ligeledes med et stofmisbrug. Alkoholmisbrug opgøres som alle personer, der har været i alkoholbehandling ifølge Det Nationale Alkoholbehandlingsregister. Vi anvender oplysninger fra Landspatientregisteret tilbage fra 1980. Oplysninger om alkoholmisbrug fra denne kilde er tilgængelige fra 2006 og frem. Fra Register over Stofmisbrugere i Behandling opgøres personer, der har oplyst, at de dagligt indtager alkohol. Denne kilde er tilgængelig tilbage til 1996.

Vi måler forældres og søskendes psykisk lidelse på baggrund af data fra Landspatientregistret, som indeholder oplysninger om alle kontakter til somatiske og psykiatriske sygehuse i Danmark. I opgørelser af psykisk sygdom blandt familiemedlemmer anvender vi oplysninger tilbage til 1995. Vi har en variabel, som beskriver den unges psykiske helbred – mere præcist om den unge har haft en psykisk lidelse i 0-15 års-alderen.

I analyserne af kriminalitet blandt forældre og søskende medtager vi sigtelser og afgørelser efter straffeloven, lov om euforiserende stoffer og våbenloven, samt registrerede mistanker for 10-14-årige. I opgørelser af familiemedlemmers sigtelser og afgørelser anvender vi oplysninger tilbage til 1980. Med hensyn til mistanker for 10-14-årige anvender vi data tilbage til 2005.

11. En tabel med disse regressionsresultater er ikke vist i artiklen, men kan rekvireres ved henvendelse til forfatterne.

Litteraturliste

- Algren, M.H., Bak, C.K., Berg-Beckhoff, G., & Andersen, P.T. (2015). Health-Risk Behaviour in Deprived Neighbourhoods Compared with Non-Deprived Neighbourhoods: A Systematic Literature Review of Quantitative Observational Studies. *PloS One*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0139297>
- Beauchamp, A., & Chan, S. (2014). The Minimum Wage and Crime. *The BE Journal of Economic Analysis & Policy*. <https://doi.org/10.1515/bejeap-2013-0130>
- Becker, H.S. (1963). *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. The Free Press.
- Berlingske. (2019, September 20). Kaare Dybvad på Nørrebro: »Jeg tror ikke, at de kriminelle stopper, fordi jeg ikke længere kalder det en ghetto«. <https://www.berlingske.dk/hovedstaden/kaare-dybvad-pa-norrebro-jeg-tror-ikke-at-de-kriminelle-stopper-fordi>
- Besemer, S., Shaikh, A.I., Hinshaw, S., & Farrington, D.P. (2017). A systematic review and meta-analysis of the intergenerational transmission of criminal behavior. *Aggression and Violent Behavior*, 37, 161-178. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.10.004>
- Capaldi, D., DeGarmo, D., Patterson, G.R., & Forgatch, M. (2002). Contextual risk across the early life span and association with antisocial behavior. In J.B. Reid, G.R. Patterson, & J.J. Snyder (Eds.), *Antisocial behavior in children and adolescents: A developmental analysis and model for intervention*. American Psychological Association. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1037/10468-006>.
- Chen, E., & Paterson, L.Q. (2006). Neighborhood, family, and subjective socioeconomic status: How do they relate to adolescent health? *Health Psychology*, 25(6). <https://doi.org/10.1037/0278-6133.25.6.704>
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M.H., Stabell, C.L., Søgaard, C.D., & Nielsen, H. (2019a). Boligsociale indsatsers bidrag til at forebygge kriminalitet i udsatte boligområder: Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M.H., Stabell, C.L., Søgaard, C.D., & Nielsen, H. (2019b). Boligsociale indsatser bidrag til at forebygge kriminalitet i udsatte boligområder - VIVE. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/boligsociale-indsatser-bidrag-til-at-forebygge-kriminalitet-i-udsatte-boligomraader-14310/>
- Christensen, Gunvor, Christensen, M.L., Mehlsen, L., Enemark, M.H., & Jakobsen, V. (2019). Tryghed og trivsel i de udsatte boligområder: Evaluering af Landsbyggefondens bolig-

- sociale indsatser finansieret af 2015-18-midlerne. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christoffersen, M.N., & Soothill, K. (2003). The Long-Term Consequences of Parental Alcohol Abuse: a Cohort Study of Children in Denmark. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 25(2), 107-116. [https://doi.org/10.1016/S0740-5472\(03\)00116-8](https://doi.org/10.1016/S0740-5472(03)00116-8)
- Coyne, C.A., Långström, N., Rickert, M.E., Lichtenstein, P., & M., D.B. (2013). Maternal age at first birth and offspring criminality: Using the children-of-twins design to test causal hypotheses. *Dev Psychopathol*, 25(1). <https://doi.org/10.1017/S0954579412000879>
- Damm, A.P., & Dustmann, C. (2014). Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior? *The American Economic Review*, 106(4). <https://doi.org/10.1257/aer.104.6.1806>
- Damm, A.P., Schultz-Nielsen, M., & Tranæs, T. (2015). En befolkning deler sig op? Rockwool Fondens Forskningsenhed.
- Drukker, M., Kaplan, C., Feron, F., & Van Os, J. (2003). Children's health-related quality of life, neighbourhood socio-economic deprivation and social capital. A contextual analysis. *Social Science & Medicine*, 57(5). [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(02\)00453-7](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(02)00453-7)
- Farrington, D.P. (1997). Human development and criminal careers. In M. Maguire & R. Morgan (Eds.), *The Oxford handbook of criminology*. Oxford University Press.
- Farrington, D.P., & Welsh, B.C. (2007). *Saving children from a life of crime: Early risk factors and effective interventions*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195304091.001.0001>
- Goffman, E. (1963). *Stigma – Notes on the Management of Spoiled Identity*. Penguin Books.
- Grogger, J. (1995). The Effect of Arrests on the Employment and Earnings of Young Men. *Quarterly Journal of Economics*. <https://doi.org/10.2307/2118510>
- Grow, H.M.G., Cook, A.J., Arterburn, D.E., Saelens, B.E., Drewnowski, A., & Lozano, P. (2010). Child obesity associated with social disadvantage of children's neighborhoods. *Social Science & Medicine*, 71(3). <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2010.04.018>
- Hart, S. (2008). Tilknytningens betydning – et indblik i neuroaffektiv udviklingspsykologi. *Psykologiinformation*, 36(2).
- Jahn, B. (2008). The Blinder-Oaxaca decomposition for linear regression models. *The Stata Journal*, 8(4). <https://doi.org/10.1177/1536867X0800800401>
- Jakobsen, V. (2020). Udsatte boligområder i Danmark 1985-2015. *Samfundsøkonomen*, 3. <https://doi.org/10.7146/samfundsokonomien.v0i3.122590>
- Kraemer, H.C., Lowe, K.K., & Kupfer, D.J. (2005). *To your health: How to understand what research tells us about risk*. Oxford University Press.
- Larsen, M., Verner, M., & Mikkelsen, C. (2020). Den 'uforklarede' del af forskellen mellem kvinders og mænds timeløn. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Madsen, M.F., Glad, A., Murphy, M.V., Larsen, K., & Andersen, J.D. (2015). Helhedsplaner og kriminalitetsforebyggelse - En analyse af boligsociale helhedsplaners effekt på andelen af sigtede unge i udsatte boligområder. Center for Boligsocial Udvikling.
- Michael, J., & Adler, M.J. (1933). *Crime, law and social science*. Harcourt, Brace and Company.

- Nielsen, R.S., Larsen, J.N., Rudå, S., & Egsgaard-Pedersen, A. (2021). Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2015-2018-midlerne. Aalborg Universitet, BUILD.
- Nielsen, T.R. (2019). Kriminalitet og etniske minoriteter. Del I - en kortlægning af empiriske mønstre. Det Kriminalpræventive Råd.
- Oaxaca, R.L., & Ransom, M.R. (1988). Searching for the Effect of Unionism on the Wages of Union and Nonunion Workers. *Journal of Labor Research*, 9(2). <https://doi.org/10.1007/BF02685237>
- Oaxaca, R.L., & Ransom, M.R. (1994). On discrimination and the decomposition of wage differentials. *Journal of Econometrics*, 61(1). [https://doi.org/10.1016/0304-4076\(94\)90074-4](https://doi.org/10.1016/0304-4076(94)90074-4)
- Ottosen, M.H., Andersen, D., Dahl, K.M., Hansen, A.T., Laustsen, M., & Østergaard, S.V. (2014). Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2014. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Perry, B.D. (2013). Bonding and Attachment in Maltreated Children: Consequences of Emotional Neglect in Childhood. The Child Trauma Academy.
- Rotger, G., & Galster, G. (2018). Neighbourhood peer effects on youth crime: Natural experimental evidence. <https://doi.org/10.1093/jeg/lby053>
- Rutter, M., Giller, H., & Hagell, A. (1998). *Antisocial Behavior by Young People*. Cambridge University Press.
- van Vuuren, C.L., Reijneveld, S.A., van der Wal, M.F., & Verhoeff, A.P. (2014). Neighborhood socioeconomic deprivation characteristics in child (0-18 years) health studies: A review. *Health & Place*, 29. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2014.05.010>
- Werner, E.E., & Smith, R.S. (2001). *Journeys from Childhood to Midlife. Risk, Resilience, and Recovery*. Cornell University Press.
- Wikström, P., & Treiber, K. (2016). Social Disadvantage and Crime. *The American Behavioral Scientist*. <https://doi.org/10.1177/0002764216643134>
- Wright, K.N., & Wright, K.E. (1993). *Family Life and Delinquency and Crime: A policymaker's guide to the literature*. The Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.

Decomposing differences in risk for criminal charges between young people residing inside and outside deprived areas.

The incidence rate of criminal charges amongst youths is higher in deprived areas than elsewhere. In this paper, we examine how this higher incidence rate is related to specific risk factors among youths. Using regression and decomposition analysis, we find that the higher incidence of criminal charges is mainly due to a compositional effect rather than due to differences in the relationship between risk factors and the probability of being charged with a criminal offense. This is because there is an over-representation of ethnic minority youths as well as youths from socioeconomic disadvantaged background in deprived areas. The higher incidence of criminal charges in deprived areas is thus primarily related to a greater concentration of socially disadvantaged youth in deprived areas than elsewhere.

Keywords: deprived areas, crime, regression analysis, decomposition analysis.